

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
4. การเขียนสะกดคำ
5. ชุดฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ
6. แผนการจัดการเรียนรู้
7. ความพึงพอใจ
8. บริบทโรงเรียนหัตถศึกษา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 นี้จะเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเนื่องจากเป็นแม่บทกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยกมาตราที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรา 6 มาตรา 24 และมาตรา 27 ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
 3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
 4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
 - 5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
 6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2551 ในมาตรา 6 มาตรา 24 และมาตรา 27 นั้นจะเน้นในด้านการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดซึ่งมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทุกแห่งได้ยึดนำไปปรับใช้ในการพัฒนาเด็กให้มีความเป็นไทยและเป็นพลเมืองดีของชาติสืบไป

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่น และสถานศึกษา ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็ก และเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ ด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผล คาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนซึ่งจะสามารถให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และช่วยแก้ปัญหาเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4-7)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสำคัญเนื่องจากเป็นหลักสูตรแกนกลางที่ผู้จัดการเรียนการสอนทุกสาระวิชาต้องยึดและปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน โดยมี วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการสำคัญดังนี้

เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพจึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธและการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้

เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักการพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ดังนี้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช. 2551: 8)

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่สาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ และ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม

จริยธรรมและและค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไรและสอนอย่างไร จะประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสะท้อนภาพ การจัดการศึกษา ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนและเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาคอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จัดทำขึ้นเพื่อให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ โดยมีวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะของผู้เรียน มีมาตรฐานในการเรียนรู้ และตัวชี้วัด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลทุกด้าน

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการ

การคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : 34)

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 37-55) ได้กำหนดสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในวิชาภาษาไทย ดังนี้

ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียนจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 39) เมื่อนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คือ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการ และมีมารยาทในการเขียน

เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดง

ความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พุทธสื่อสาร เล่าประสบการณ์ และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

เข้าใจและสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดี วรรณกรรมที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

ตัวชี้วัดชั้นปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตัวชี้วัดชั้นปี ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 44-54) ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

1. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว

2. อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน

3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

4. ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผล

ประกอบ

5. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอ และนำเสนอเรื่องที่อ่าน

7. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ

8. อธิบายความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ

9. มีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ

และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด
2. เขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างชัดเจน
3. เขียนบันทึกประจำวัน
4. เขียนจดหมายลาครู
5. เขียนเรื่องตามจินตนาการ
6. มีมารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดง ความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1. เถ่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้ และความ

บันเทิง

2. บอกสาระสำคัญจากการฟัง และการดู
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู
4. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู
5. พูดสื่อสารได้ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์
6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การ

เปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็น สมบัติของชาติ

1. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ
2. ระบุชนิด และหน้าที่ของคำในประโยค
3. ใช้พจนานุกรมค้นหาคำความหมายของคำ
4. แต่งประโยคง่าย ๆ
5. แต่งคำคล้องจองและคำขวัญ
6. เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1. ระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณกรรม เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. รู้จักเพลงพื้นบ้าน แลเพลงกล่อมเด็กเพื่อปลูกฝังความชื่นชมวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่าน
4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

จะเห็นได้ว่า ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นสาระการเรียนรู้ที่ค้องอาศัยการฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะ ความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง สาระการเรียนรู้ภาษาไทยจึงกำหนดให้มีทักษะ 5 ทักษะ คือ 1. การอ่าน 2. การเขียน 3. การฟัง การดู และการพูด 4. หลักการใช้ภาษาไทย 5. วรรณคดีและวรรณกรรม

การเขียนสะกดคำ

ในการเขียนสะกดคำนั้น เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อนักเรียน ซึ่งต้องศึกษาความหมาย ความสำคัญ สาเหตุและปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนจึงนำไปสร้างชุดฝึก ดังนี้

1. ความหมายของการเขียนสะกดคำ

นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ทั้งในและต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

ยง อิงเวทย์ (2508 : 33-34) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนสะกดคำ คือการช่วยให้เด็ก รู้จักกฎเกณฑ์ของการเขียนตามลำดับตัวอักษรภายในคำหนึ่ง ๆ เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงได้ชัดเจน และเขียนได้ถูกต้องได้

อรพรรณ ธิญโญภาพ (2529 : 14), พฐู ทั้งแดง (2534 : 1) และ สลักจิต ตั้งสุจริตวงศ์ (2534 : 10) มีแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการเขียนสะกดคำ สอดคล้องกัน สรุปได้ว่าการเขียนสะกดคำเป็นการสอนให้นักเรียนเขียนได้ถูกต้องโดยเรียงลำดับอักษร สระ และวรรณยุกต์ ตามหลักเกณฑ์ของหลักภาษาและพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 และสื่อความหมายกันได้

การสะกดคำ คือ การถ่ายทอดภาษาเมื่อใดก็ตามที่ต้องการถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกเป็นภาษาเขียนจะต้องเกี่ยวกับการสะกดคำ โดยเขียนเป็นตัวอักษรลงบนวัสดุให้ผู้อื่นมองเห็นและเข้าใจได้ (พนมวัน วรรณย์. 2542 : 25 ; อ้างถึงใน Hanna. 1975 : 15)

จากความหมายของการเขียนสะกดคำที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเขียนสะกดคำ โดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ ได้ถูกต้องตามหลักภาษา เป็นคำที่มีความหมายและตรงตามพจนานุกรม และสื่อความหมายได้ถูกต้อง

2. ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำได้ถูกต้องทำให้สื่อความหมายได้ตรงกัน ช่วยรักษาภาษาของชาติ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน จึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ ดังนี้

พันตรีหญิงผะอบ โปษะภฤณณะ (2532 : 116) ซึ่งให้เห็นความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ว่า ในภาษาไทยตัวสะกดบางคำเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องระมัดระวังมากที่สุด เพราะนอกจากจะทำให้สื่อความหมายไม่เข้าใจแล้ว ยังแสดงถึงความรู้ของผู้เขียนและยังทำให้หลักภาษาที่ดีเสียไป

สนอง คำศรี (2532 : 8) ได้สรุปความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดการันต์ให้ถูกต้องนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะนอกจากจะสื่อความหมายให้ถูกต้องแล้ว ยังช่วยให้เกิดผลดีต่อผู้เขียนข้อความนั้น ตลอดจนทั้งผู้เขียนก็เกิดความมั่นใจในตัวเอง สามารถอธิบายและถ่ายทอดความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ (2540 : 166) กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียน สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการเขียนหนังสือผิดเป็นการบ่งบอกว่าผู้นั้นไม่สนใจในการใช้ภาษา

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 156) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำเป็นคำพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กต้องรู้จักสะกดคำได้ถูกต้องก่อน จึงสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนสะกดคำไม่ได้ เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องจากผู้อื่นและแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองไม่ได้ กล่าวคือ สื่อสารกันไม่ได้นั่นเอง ดังนั้น การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการเขียน เด็กควรเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเสียแต่เริ่มเรียนคำ เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันและช่วยให้เด็กใช้คำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการเขียน เพราะนอกจากจะสื่อความหมายได้ถูกต้องแล้ว ยังทำให้คงความถูกต้องของหลักภาษา เกิดความงอกงามทางภาษาและยังทำให้ผู้เขียนได้รับความศรัทธาในงานเขียน นอกจากนั้น การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องยังเป็นพื้นฐานของการเขียนในการที่จะเรียนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย

3. สาเหตุและผลเสียของการเขียนสะกดคำผิด

สาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดมีหลายประการ ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ในการใช้ภาษาไทยของแต่ละคนซึ่งบุคคลต่าง ๆ ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่เขียนสะกดผิด พบว่า เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

ศรีสุดา จริยาภูล (2529 : 6) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเขียนสะกดผิดตลอดจนเสนอแนะวิธีป้องกันการเขียนสะกดคำผิดไว้ว่า เกิดจากการสะกดลึกลับ คือ คำบางคำมีวิธีการเขียนสองแบบ ผู้เขียนใช้สองแบบใกล้ ๆ กันและในการป้องกันความผิดพลาดไม่ให้เกิดการสะกดผิดนั้น ทำได้โดยการจดจำและสังเกตคำที่มักสะกดผิดว่าสะกดอย่างไรถึงจะถูกต้อง ถ้าไม่ใส่ใจคำใดควรขีดพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เป็นบรรทัดฐาน

ปรีชา หิรัญประดิษฐ์ (2530 : 121) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำผิดพลาด เกิดจากผู้เขียนไม่สังเกตและไม่เอาใจใส่ในการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง

สุจิต เพียรชอบ (2531 : 67) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่นักเรียนเขียนสะกดคำผิดสรุปได้ว่านักเรียนไม่มีหลักในการสะกดคำ การฝึกฝนไม่เพียงพอ นอกจากนี้ ยังมีสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น นักเรียนเห็นคำผิดจากซื้อร้าน ป้ายต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ วารสาร และสื่อมวลชนอื่น ๆ

เอกฉัท จารุเมธีชน (2537 : 141-156) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการสะกดคำผิดว่า ผิดเนื่องจากคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการเขียนต่างกัน ทำให้มีปัญหาในการเขียนตัวสะกดการันต์

สุปราณี คาราฉาย (2539 : 91-92) ได้ศึกษาการเขียนสะกดคำผิดของนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา พบว่าสาเหตุการสะกดผิดเกิดจาก

1. ออกเสียงผิด
2. มีแนวเทียบผิด
3. เห็นคำสะกดผิดเสมอจนเข้าใจว่าเป็นการสะกดถูก
4. ไม่สนใจเขียนให้ถูกต้อง

ประเทือง คล้ายสุวรรณ (2537 : 1) ได้กล่าวถึงผลเสียอันเกิดจากการใช้ภาษา

ไม่ถูกต้อง สรุปได้ว่า คำที่เขียนผิดอาจทำให้ความหมายในการสื่อสารผิดไป เสียความไปหรืออย่างน้อย ก็แสดงถึงความอ่อนค้อยของสติปัญญาของผู้ใช้ภาษา

ไกรวุฒิ จันทรรัตน์ (2539 : 53-54) ให้ความเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการเขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง ว่าเป็นการทำให้ภาษาบกพร่อง ซึ่งเป็นผลทำให้ภาษาวิบัติ และทำให้ขาดเอกลักษณ์ทางภาษาของชาติ นอกจากนี้การเขียนยังมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาในด้านอื่น ๆ ภาษาเสื่อมลงเพราะการเขียนมากกว่าการพูด และมีหลักฐานปรากฏอยู่ด้วย

วรฤดี โสมประยูร (2542 : 157) ได้ศึกษาคำยาก ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนส่วนมากเขียนสะกดผิดนั้น สาเหตุที่เขียนผิดสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิด โดยเห็นแบบอย่างที่สะกดผิด
2. นักเรียนไม่รู้หลักภาษา
3. นักเรียนไม่ทราบความหมาย เพราะคำไทยมีคำพ้องเสียง ทำให้

ความหมายสับสน

4. นักเรียนฟังไม่ชัด เพราะคำไทยมีคำควบกล้ำ เช่น คราว คลอง ครอง

เกลี้ยกล่อม กลอง กรอง สรวล

5. นักเรียนไม่สามารถถ่ายทอดคำตามเสียงคำที่มาจากภาษาอังกฤษ

ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้

6. นักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูก เช่น ราว-ลาว ราว-ลาด

จากสาเหตุและผลเสียดังกล่าว สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำผิด เกิดจากนักเรียนขาดพื้นฐานประสบการณ์ด้านภาษา ขาดการสังเกต ขาดความเอาใจใส่ ขาดการฝึกฝน ขาดความแม่นยำในหลักเกณฑ์การเขียนคำ ออกเสียงบกพร่องจนกลายเป็นความเคยชินและไม่เห็นความสำคัญของการเขียน รวมทั้งอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ทำให้นักเรียนจำคำที่เคยเขียนผิดไปใช้

ดังนั้น การเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเขียนสะกดคำ โดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ ได้ถูกต้องตามหลักภาษา เป็นคำที่มีความหมายและตรงตามพจนานุกรม และสื่อความหมายได้ถูกต้อง การเขียนสะกดคำเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการเขียน เพราะนอกจากจะสื่อความหมายได้ถูกต้องแล้ว ยังทำให้คงความถูกต้องของหลักภาษา เกิดความงอกงามทางภาษาและยังทำให้ผู้เขียนได้รับความศรัทธาในงานเขียน นอกจากนี้ การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องยังเป็นพื้นฐานของการเขียนในการที่จะเรียนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่งถ้าหากการเขียนสะกดคำผิด เกิดจากนักเรียนขาดพื้นฐานประสบการณ์

ด้านภาษา ขาดการสังเกต ขาดความเอาใจใส่ ขาดการฝึกฝน ขาดความแม่นยำในหลักเกณฑ์ การเขียนคำ ออกเสียงบกพร่องจนกลายเป็นความเคยชินและไม่เห็นความสำคัญของการเขียน รวมทั้งอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ทำให้นักเรียนจำคำที่เคยเขียนผิดไปใช้

ชุดฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ

ชุดฝึกหรือแบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งซึ่งเป็นส่วนเสริม สำหรับให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งในหนังสือส่วนใหญ่จะมีแบบฝึกทำแบบทเรียน และในบางวิชาแบบฝึกหัดจะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ หรือเป็นแบบฝึกหัดที่ครูสร้างขึ้นมาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน

1. ความหมายของแบบฝึก ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกทักษะ ดังนี้
อัจฉรา ชิวพันธ์ (2530 : 74-79) กล่าวว่า แบบฝึกหัดหมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้น เพื่อเสริมความเข้าใจและเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วน ที่ช่วยให้นักเรียน ได้ปฏิบัติและนำเอาความรู้ ไปใช้ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้องคล่องแคล่ว

สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์ (2531 : 106) กล่าวว่า แบบฝึก (Drill and Practice) คือ การจัดประสบการณ์ฝึกหัด เพื่อให้เกิดความจำ จนกระทั่งสามารถปฏิบัติได้ โดยอัตโนมัติ ขั้นตอนในการสอนก็มักจะเริ่มด้วยการบอก หรือทำให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วให้ผู้เรียนทำตามและฝึกหัดเรื่อยไปจนกระทั่งจำ และทำได้โดยอัตโนมัติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 147) กล่าวถึง แบบฝึกเสริมทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่ง สำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน ในบางวิชาแบบฝึกหัดอาจจะมีบางลักษณะเป็นแบบฝึกหัดปฏิบัติ

ประภาพร อันสงคราม (2545 : 47) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง งานกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้นักเรียน ได้ฝึกหัดกระทำเพื่อทบทวน ฝึกฝน เนื้อหาความรู้ต่างๆที่ได้เรียนไปแล้วให้เกิดความจำ จนสามารถปฏิบัติได้ด้วยความชำนาญ ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อ สิ่งพิมพ์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ฝึกทักษะและทบทวนเนื้อหา เรื่องราวที่เรียนผ่านมา โดยทำตามขั้นตอนการฝึกฝนจนชำนาญเพื่อสร้างความเข้าใจ ความแม่นยำ ถูกต้อง และนำไปใช้ได้

2. ความสำคัญของแบบฝึก ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

จันทร์ชัย มหาโพธิ์ (2535 : 25) กล่าวว่า แบบฝึกสะกดคำประ โยชน์ช่วยในการฝึกหรือเสริมทักษะทางภาษา และการใช้ภาษาของผู้เรียน สามารถนำมาฝึกซ้ำ ทบทวนบทเรียน นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนด้วยตัวเองได้ ทำให้จดจำเนื้อหาได้อย่างคงทน มีเจตคติที่ดี ต่อทักษะภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนรู้คำศัพท์ ความหมายของคำศัพท์ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ยังสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาการอ่าน การเขียนเป็นรายบุคคลและกลุ่มได้ดี สามารถนำมาทดสอบความรู้วัดผลการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูทราบปัญหาข้อบกพร่องของผู้เรียนได้ถูกต้อง ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และลดภาระได้มาก

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2536 : 27) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของแบบฝึกว่าเป็นวิธีสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือการให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหลายๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น เพราะนักเรียนมีโอกาสที่จะนำความรู้ที่เรียนมาแล้ว มาฝึกให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือการให้นักเรียนทำแบบฝึกหลายๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น คือแบบฝึก เพราะนักเรียน นำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ เป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอน เพราะถ้าขาดแบบฝึกทักษะเพื่อใช้ในการฝึกฝนทักษะความรู้ต่างๆ หลังจากเรียนไปแล้ว เด็กอาจจะลืมเลือนความรู้ที่เรียนไปได้ อันจะส่งผลให้การเรียนการสอน ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี ในการจัดทำแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกที่หลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะที่เราจะฝึก ได้มีผู้กล่าวถึงลักษณะแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

สมชัย ไชยกุล (2526 : 14-15) กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดี ดังนี้ เพื่อฝึกสิ่งที่จะสอนมิใช่ทดสอบว่านักเรียนรู้อะไรบ้าง ควรเกี่ยวกับโครงสร้างเฉพาะสิ่งที่จะสอนเพียงอย่างเดียว สิ่งฝึกเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว ควรเป็นข้อความสั้นๆ ไม่ควรใช้คำศัพท์มากเกินไป ต้องออกเสียงทุกแบบฝึกก่อนนำไปอ่านหรือเขียน ควรเป็นแบบฝึกที่กระตุ้นให้เกิดการสนองตอบสิ่ง ที่ฟังปรารถนา แต่ละแบบฝึกควรออกเสียงให้มากที่สุด และควรใช้สัมผัสที่คล้องจองกัน

จันทร์ชัย มหาโพธิ์ (2535 : 20) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีเนื้อหาที่ตรงกับจุดประสงค์ กิจกรรมเหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน ภาพประกอบมีการ

วางฟอร์มที่ดี ใช้เวลาที่เหมาะสมสำหรับฝึกเขียน ทำทายความสามารถของผู้เรียน และสามารถนำไปฝึกด้วยตนเอง และเป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

กรมวิชาการ (2540 : 146) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว เหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของนักเรียน มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย ใช้เวลาที่เหมาะสม มีสิ่งน่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้ มีให้เลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัดและแบบตอบอย่างเสรี ถ้าเป็นแบบฝึกที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแบบฝึกนั้นควรมีหลายรูปแบบ และให้ความหมายแก่ผู้ฝึกทำด้วย ควรใช้สำนวนภาษาต่างๆ ฝึกให้คิดเร็วและสนุก และปลูกความสนใจและใช้หลักจิตวิทยา

สกุณา เลิกนอก (2545 : 24-25) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

1. ควรมีคำชี้แจงหรือตัวอย่างที่ใช้ภาษาต่างๆ สั้นๆ นักเรียนสามารถทำตามได้ ประโยคและคำศัพท์ควรใกล้เคียงกับที่ใช้ในชีวิตประจำวันและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน
 2. เนื้อหาควรเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้แล้วกับสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ใหม่ และควรมีโครงสร้างหรือรูปแบบหลายๆลักษณะในเรื่องเดียวกัน ควรใช้คำถามในเนื้อหาที่กำลังเรียนอยู่หรือเรียนมาแล้ว หรือที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
 3. ตั้งจุดมุ่งหมายในเรื่องที่จะฝึกให้ชัดเจนและฝึกเป็นเรื่องๆ ไป จัดเนื้อหาที่จะฝึกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและมีจำนวนพอเหมาะที่จะทำการฝึกนั้นเกิดทักษะตามที่ต้องการ
 4. แบบฝึกควรสอดคล้องกับจิตวิทยา พัฒนาการและลำดับขั้นการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาแบบฝึกควรมีรูปภาพ สีสวย ชูใจ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ
 5. สิ่งที่จะฝึกแต่ละครั้งควรเป็นบทฝึกสั้นๆ ใช้เวลาน้อย เพราะความสนใจของนักเรียนระดับศึกษามีเพียง 15-20 นาที และแบบฝึกควรมีความยากง่ายพอเหมาะ
 6. แบบฝึกที่ดีควรแนะวิธีสอนของครูและมีวิธีทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกความจำ วิเคราะห์ สังเคราะห์ การนำไปใช้ ฝึกความคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง
- สรุปได้ว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดี คือแบบฝึกที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก มีรูปภาพประกอบ มีรูปแบบน่าสนใจ หลากหลายรูปแบบ โดยอาศัยหลักจิตวิทยาในการจัด

กิจกรรมหรือจัดแบบฝึกให้สนุก ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน มีคำสั่ง คำชี้แจงสั้น ชัดเจน เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบ มีการจัดกิจกรรมการฝึกที่เร้าความสนใจ และแบบฝึกนั้นควรทันสมัยอยู่เสมอ

4. หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึก การศึกษาในเรื่องจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ผู้สร้างแบบฝึกไม่ควรละเลย เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ของจิต และพฤติกรรมตอบสนอง นานาประการ โดยอาศัยกระบวนการที่เหมาะสมและเป็นวิธีที่ดีที่สุด การศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้จากข้อมูลที่นักจิตวิทยาได้ทำการค้นพบและทดลองไว้แล้ว นอกจากนี้ครูผู้สอนควรมีหลักจิตวิทยาในการสอน และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเขียนสะกดคำ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน สำหรับการสร้างชุดฝึกทักษะสะกดคำ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ได้มีผู้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2536 : 52-62) กล่าวว่าในการสร้างแบบฝึกทักษะอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องใช้หลักการทางจิตวิทยาประกอบเพื่อให้แบบฝึกนั้นมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ ซึ่งหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสามารถนำมาสร้างแบบฝึก ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจแตกต่างกัน ในการสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาให้เหมาะสม ไม่ง่ายเกินไปสำหรับเด็กเก่ง และไม่ยากเกินไปสำหรับเด็กอ่อน ในการฝึกแบบฝึกควรมีทั้งที่ฝึกเป็นรายบุคคลและฝึกเป็นกลุ่ม กระฝึกเป็นกลุ่มควรให้เด็กเก่งคล่องกับเด็กอ่อน เพื่อให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กอ่อน การเรียนรู้โดยฝึกฝน (Law of Exercise) ทอมสัน ไดค์ (Thomdike) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้มีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำๆ ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกควรสร้างแบบฝึก เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกฝนในเรื่องหนึ่งๆ ซ้ำๆ กันหลายครั้ง โดยแบบฝึกมีลักษณะหลายรูปแบบเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย อันจะส่งผลทำให้เข้าใจการฝึกลดลง และจะไม่เกิดการเรียนรู้เท่าที่ควร กฎแห่งผล (Law of Effect) เมื่อนักเรียนได้เรียนไปแล้วนักเรียนย่อมต้องการทราบผลการเรียนของตนว่าเป็นอย่างไร เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหรือให้ทำงานใดๆ จึงควรเฉลยหรือตรวจเพื่อให้นักเรียนทราบผลโดยเร็ว หรือนักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้เองเพื่อจะให้รู้ข้อบกพร่องของตนเอง และแรงจูงใจ (Motivation) ในการสร้างแบบฝึกที่น่าสนใจเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เด็กอยากทำ จึงควรจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนพบกับความสำเร็จและอยากที่จะทำแบบฝึกหัดต่อไป

นอกจากนี้แบบฝึกควรเป็นแบบสั้นๆ เพื่อไม่ให้นักเรียนเบื่อหน่าย ควรมีแบบฝึกหลายรูปแบบ ไม่ซ้ำซาก เช่น อาจจัดแบบฝึกในลักษณะของเกม กิจกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และสนุกสนานเหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก

พรณี ชูทัย (2522 : 192-195) ได้เสนอการนำหลักจิตวิทยาการศึกษาามาใช้ในการสร้างแบบฝึก คือ การสาธิตการอธิบายแนะนำ เริ่มแรกควรบอกให้นักเรียนทราบว่าทำอะไร อย่างไร ชี้แจงให้เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเรียนนั้น ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทันทีหลังจากการสาธิต และสิ่งที่ต้องคำนึงก็คือการทำซ้ำ และการเสริมแรง ในขณะที่ฝึกหัดควรมีการให้คำแนะนำเพื่อเด็กฝึกทักษะนั้นๆ ได้ด้วยตนเอง ได้คำแนะนำที่อยู่ในบรรยากาศที่สบายๆ ครูผู้สอนต้องใจเย็น ไม่ดุ บรรยากาศไม่ตึงเครียด และสิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนพบปัญหายุ่งยากในการฝึกทักษะใหม่ คือการที่ทักษะเก่าของผู้เรียนจะรบกวนการเรียนรู้ทักษะใหม่ ซึ่งควรแก้ไขด้วยการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจว่าทักษะใหม่ที่ฝึกฝนนั้นจะมีวิธีการของมันเอง

กล่าวโดยสรุป หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ ครูจะต้องหาโอกาสหรือพยายามเปิด โอกาสที่จะให้นักเรียน ได้ใช้ความรู้ โดยให้นักเรียน ได้พบปัญหา หรือสถานการณ์ใหม่ๆ หรือกิจกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อเปิด โอกาสให้เขาได้ใช้ความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างแบบฝึกของครู จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาทฤษฎีทางจิตวิทยาต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม กับวัยความสนใจ ระดับวุฒิภาวะความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ประโยชน์ของแบบฝึก แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเสริมทักษะและพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุ จุดประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะ หากได้มีการฝึกปฏิบัติอย่างถูกวิธีจะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จมากขึ้น ดังนั้นแบบฝึกจึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อีกชนิดหนึ่ง ได้มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึก ดังนี้

ประโยชน์ของแบบฝึกมี 3 ข้อ ดังนี้ (จรรยา ศรีพันธุบุตร. 2533 : 62-63)

1. ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะจากแบบฝึกหัดที่ครูสร้างขึ้นมาตรงกับเนื้อหาที่ครูทำการสอน
2. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนมาทดสอบความรู้ตัวเองว่าเกิดการเรียนรู้หรือมีทักษะมากขึ้นแค่ไหนในเรื่องที่เรียน
3. ใช้สำหรับการประเมินผลการสอนเป็นรายบุคคล หลังได้ร่วม

กิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว โดยผลงานจากแบบฝึกหัดที่ทำมาส่งครู ทำให้ทราบว่านักเรียน
เข้าใจมากขึ้นเพียงไร

ประโยชน์ของแบบฝึก มี 8 ข้อ ดังนี้ (อคุลย์ ภูปลิม. 2539 : 24-25)

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียน ได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้จดจำเนื้อหาและคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทน
3. ช่วยให้ความสนุกสนานในขณะที่เรียน
4. ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. สามารถนำแบบฝึกหัดมาทบทวนเนื้อหาเดิมของตนเองได้
6. ทำให้ทราบข้อบกพร่องของผู้เรียน
7. ทำให้ครูประหยัดเวลา
8. ทำให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของแบบฝึกมี 8 ข้อ ดังนี้ (วิมลรัตน์ สุนทร โรจน์. 2545 : 131)

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน ได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
3. ครูได้แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียน

เรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถของตนเอง

4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินความสามารถ
ของตนเองได้

5. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนได้รับความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. กำเนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิด โอกาสให้นักเรียน

ได้ฝึกทักษะของตนเองโดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาและความกดดันอื่นๆ

8. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะ
ช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา ฝึกซ้ำๆ ในเรื่องที่เรียน

กล่าวโดยสรุป แบบฝึกทักษะที่ดีและมีคุณภาพ ช่วยทำให้ผู้เรียนประสบ
ผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยสำคัญของครูทำให้ล
ภาระการสอนลงได้ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามความสามารถของตน เพื่อความมั่นใจในการ
เรียนได้เป็นอย่างดี

6. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก ได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 145 : 146)

ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ ดังนี้

วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อยๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและบัตรฝึกหัด

พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบและขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น การนำแบบฝึกไปใช้อย่างไรและในแต่ละชุดประกอบด้วยอะไรบ้าง

สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจแบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องแบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอนแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในตอนที่ 2

สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยและทักษะ ในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบขนาดของบัตร พิจารณาตามความเหมาะสม

สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่องการสร้างบัตรอ้างอิงนี้อาจทำเพิ่มเติม ได้เมื่อนำแบบฝึกหัด ไปทดลองใช้แล้ว

สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้าเพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือลดการเรียนรู้โดยจัดทำเป็นตอน เป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า

นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่อง คุณภาพของแบบฝึกและคุณภาพของแบบทดสอบ

ปรับปรุงแก้ไข

รวบรวมเป็นชุดจัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายว่าจะฝึกด้านใด มีรูปแบบหลากหลายน่าสนใจ ใช้แบบฝึกสั้นๆ เนื้อหาจากง่ายไปหายาก เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และกำหนดเวลาในการทำให้เหมาะสม เพื่อเป็นการเสริมทักษะและให้กำลังใจของนักเรียน

7. หลักในการฝึกทักษะ ได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ก : 167) ได้สรุปถึงหลักในการสร้างแบบฝึกทักษะ ได้แก่ ก่อนการฝึกควรสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเสียก่อน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ ทราบเหตุผลที่ต้องฝึก การฝึกควรให้ผู้เรียนได้รับการฝึกตามขั้นตอนที่

ถูกต้อง ภายใต้การแนะนำที่ดี ถ้าฝึกทักษะผิด ๆ จะทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมากในการแก้ไข ช่วงเวลาการฝึกสั้นๆบ่อยๆ ด้วยแบบฝึกที่คัดเลือก แล้วเป็นอย่างดีจะมีประสิทธิภาพกว่าการฝึก ช่วงยาวๆ ซึ่งผู้เรียนจะเบื่อหน่ายไม่สนใจ กิจกรรมฝึกควรจะหลากหลาย นอกจากแบบฝึกหัดต่างๆ อาจใช้เกมปัญหา หรือกิจกรรมอันอื่นบ้าง การฝึกอย่างมีความมุ่งหมาย จะเกิดประโยชน์มาก ถ้าผู้เรียนเห็นคุณค่าและความจำเป็นของสิ่งที่เรียนหรือฝึก โดยอาจใช้การทดสอบหรือวิธีการอื่นๆ เพื่อชี้ให้เห็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังการฝึก และการฝึกควรสัมพันธ์กับความมีเหตุผล ขณะฝึกให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาเหตุผลควบคู่ไปด้วย

พรณี ชูทัย (2522 : 39) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกที่ดีนอกจากจะคำนึงถึงหลักการสร้าง และหลักการฝึกแล้ว จะต้องอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ประกอบด้วย ความใกล้ชิด คือถ้าใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน การฝึกหัด คือ ถ้าให้ผู้เรียนได้เรียนซ้ำๆกัน เพื่อช่วยสร้างความรู้ ความสนใจ ที่แม่นยำ กฏแห่งผล คือการเรียนรู้ได้ทราบถึงผลการทำงานของตนด้วยการเฉลยคำตอบให้ จะช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไข และเป็นการสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียนและการจูงใจ คือการจัดแบบฝึกหัดให้เรียงลำดับจากแบบฝึกง่าย และสั้น ไปสู่เรื่องที่ยากและยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบและมีหลากหลายรูปแบบ

กรมวิชาการ (2542 : 40) ได้เสนอแนวคิดเพื่อกำหนดกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ เรื่องคำ ได้แก่ เรียนรู้จากประสบการณ์เดิม ไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนด นักเรียนอ่าน คำตอบและรู้ความหมายของคำพร้อมกัน นักเรียนรู้ตนเองจากการปฏิบัติด้วยตนเอง และนักเรียนพบคำซ้ำๆ ในรูปแบบต่างๆ สรุปได้ว่า ในการฝึกนอกจากจะมีแบบฝึกที่ดีแล้ว ครูยังจำเป็นต้องศึกษา เทคนิควิธีการขั้นตอนในการฝึก เพื่อให้การใช้แบบฝึกทักษะต่างๆ มีประสิทธิภาพที่สุดอันจะส่งผลให้ผู้เรียน ได้มีการพัฒนาทักษะต่างๆ ได้อย่างดี

ประสิทธิภาพเครื่องมือ

เชษฐิ กิจระการ (2544 : 44-46) ได้กล่าวว่า สื่อหรือเทคโนโลยีการศึกษาได้รับการผลิตขึ้นมาแล้ว ต้องมีการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อหรือเทคโนโลยีการศึกษานั้นก่อนนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน ถ้าหากใช้สื่อการสอนใด ๆ ที่ไม่ได้ผ่านการทดสอบหาประสิทธิภาพภายนอก นอกจากจะไม่มีคามมั่นใจในประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งหมายถึงคุณภาพของสื่อหรือเทคโนโลยีการศึกษาที่ยืนยันได้ในเชิงปริมาณหรือตัวเลขแล้ว ยังอาจ

ก่อให้เกิดผลข้างเคียง อันเกิดแก่ผู้เรียนในด้านของคุณธรรมและจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ ครูผู้สอนจำนวนมากที่ไม่ใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน โดยไม่มีหลักการหรือทฤษฎีที่ถูกต้อง ทำให้การใช้สื่อการสอนเหล่านั้นมีค่าเท่ากับการนำเอาเครื่องมือมาประกอบการสอนเท่านั้น โดยไม่ทราบว่าสื่อเข้าไปมีบทบาทหรือคุณภาพมากน้อยเพียงใดจากคำกล่าวแสดงให้เห็นว่า สื่อและเทคโนโลยีที่ได้รับการผลิตขึ้น เพื่อที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพของสื่อเสียก่อน

หลังจากผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการสร้างสื่อทั้งหลายตามหลักวิชาแล้ว ขั้นตอนต่อไปที่สำคัญคือ การหาประสิทธิภาพของสื่อที่สร้างขึ้น กล่าวคือในการหาประสิทธิภาพ ของสื่อ การสอนใดๆ มีกระบวนการสำคัญอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ การหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอน ของการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ทั้งสองวิธีนี้ ควรทำควบคู่กันไป จึงจะมั่นใจได้ว่าสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพจะเป็นที่ยอมรับได้ มีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล

กระบวนการนี้เป็นการหาประสิทธิภาพ โดยใช้หลักของความรู้และเหตุผลในการตัดสินใจตัดสินคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel of Expert) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาประสิทธิภาพ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$CVR = \frac{2 - N_e}{N} - 1$$

เมื่อ CVR แทน ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach)

N_e แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ (Number of Panelists Who Had Agreement)

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total Number of Panelists)

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (นิยมใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินของแต่ละคน ไปแทนค่าในสูตร สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่

ยอมรับจะต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไปคือค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-5.00 ค่าที่คำนวณได้ต้องสูงกว่าที่ปรากฏในตารางตามจำนวนของผู้เชี่ยวชาญ จึงจะยอมรับว่าสื่อมีประสิทธิภาพ ถ้าได้ค่าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์

เผชิญ กิจระการ (2544 : 49) กล่าวว่า วิธีการนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอนแผนการสอน แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพ ที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ การทำแบบฝึกหัด หรือ กระบวนการเรียน หรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$ $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันในหลายลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1/E_2 ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

A

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum x$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดเรียนหรือของแบบทดสอบย่อยรวม

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

B

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum x$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้นได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่น มีนักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด คือ 32 คนแต่ละคนได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนถึงร้อยละ 80 (E_1) ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) คือผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด (40 คน) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน โดยเทียบกับคะแนนที่ทำได้ก่อนการเรียน

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูก มีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่า สื่อไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

กล่าวสรุป เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน จะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80, 85/85, และ 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้า เป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่าย ก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เป็นต้น นอกจากนี้ยังตั้งเกณฑ์ เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับร้อยละ 2.5 นั่นคือ ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 90/90 เมื่อคำนวณแล้ว ค่าที่ถือว่าได้คือ 87.5/87.5 หรือ 87.5/90 เป็นต้น ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยี การเรียนการสอนจะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ (E_1) และ (E_2) เป็นตัวเลข ตัวเลขแรกและตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 10 มากเท่าไร ยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นเกณฑ์ ที่ใช้พิจารณาการรับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน

ดัชนีประสิทธิผล

เชษฐ กิจระการ (2542 : 1-6) ได้กล่าวถึง ดัชนีประสิทธิผลไว้ว่า เมื่อมีการประเมินสื่อการเรียนที่ผลิตขึ้น เรามักจะดูประสิทธิผลทางการสอนและการวัดประเมินผลทางสื่อ นั้น

ตามปกติแล้วจะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนหรือเป็นการทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองแลกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากเน้นที่ผลของความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะ ก็อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อในการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18% การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67% และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27% การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74% ซึ่งเมื่อนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียน ระหว่างกลุ่มทั้งสองปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะตัวแปรทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่เนื่องจากการทดสอบทั้งสองกรณีนั้นคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นได้สูงสุด ของแต่ละกรณี

ฮอปแลนด์ (เผชิญ กิจระการ. 2542 : 2 ; อ้างถึงใน Hovland, 1949 : Unpage) ได้เสนอดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness index) ซึ่งคำนวณได้จากการหาความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลอง และการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนสูงสุดที่สามารถทำเพิ่มขึ้นได้ ฮอปแลนด์เสนอว่า ค่าความสัมพันธ์ของการทดลองจะสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องแน่นอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพของสื่อ

เวบบ์ (เผชิญ กิจระการ. 2542 : 3 ; อ้างถึงใน Webb, 1963:Unpage) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนโดยใช้วิธีการ 3 แบบ ซึ่งเพิ่มเติมจาก “ดัชนีประสิทธิผล” ของฮอปแลนด์ โดยเวบบ์ให้ความสนใจค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนซึ่งเรียกว่า วิธีการ (Conventional) โดยจะคำนวณจากการนำค่าคะแนนร้อยละของกลุ่มควบคุมลบออกจากคะแนนร้อยละของกลุ่มควบคุมลบออกจากคะแนนร้อยละของกลุ่มทดลอง แล้วจึงหารด้วยคะแนนร้อยละของกลุ่มควบคุม ผลที่ได้จะแสดงถึงร้อยละที่จะเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) เปรียบเทียบกับคะแนนของกลุ่มควบคุมดัชนีประสิทธิผล มีรูปแบบในการหาดังนี้ (Goodman, Fletcher and Schneider. 1980 : 30-34)

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{คะแนนเต็ม} \times \text{จำนวนนักเรียน}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

$$\text{หรือ } E.I. = \frac{P_2 \times P_1}{100 - P_1}$$

เมื่อ P_1 = คะแนนทดสอบก่อนเรียน

P_2 = คะแนนทดสอบหลังเรียน

หมายถึง จำนวนเศษของ E.I. จะเป็นเศษที่ได้จากการวัด ระหว่างการทดสอบก่อนเรียน (P_1) และการทดสอบหลังเรียน (P_2) ซึ่งคะแนนทั้ง 2 ชนิด (ประเภท) นี้ จะแสดงถึงค่าร้อยละของคะแนนรวมสูงสุดที่ทำได้ (100%)

ตัวหารของดัชนี คือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน (P_1) และคะแนนสูงสุดที่นักเรียนจะสามารถทำได้

กล่าวโดยสรุป การหาค่าดัชนีประสิทธิผลในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหัตถศึกษาที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยสูตรของกูดแมน เฟลตเชอร์ และชไนเดอร์ สาเหตุที่ใช้วิธีการนี้ เพราะข้อมูลที่นำมาใช้ในการคำนวณตามสูตรมาจากคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวไว้แล้ว

แผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี รูปแบบของการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้รวบรวมไว้ ดังนี้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2547 : 17) ให้ความหมายของแผนการสอนว่า คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้ง โดยกำหนดสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์ ตลอดจนการวัดประเมินผล

เขมรัฐ โตไทยะ (2540 : 1) ให้แนวคิดเกี่ยวกับแผนการสอนว่า เป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอน ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนดไว้

วิจารณ์ กองมณี (2546 : 35) ให้ความหมายของแผนการสอนว่า การบันทึกหรือ การกำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้ง

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการนำ วิชาที่จะต้องสอนตลอดปีการศึกษา มาสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการสอน โดยกำหนดวิธี สอน สื่ออุปกรณ์ การวัดผล ประเมินผล เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ หลักสูตรกำหนด

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การวางแผนการจัดการเรียนรู้ของครู เป็นหัวใจของการนำผู้เรียน ไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดว่าจะต้องเลือกใช้กิจกรรม กระบวนการเรียนการสอนลักษณะ ใดจึงสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แผนการจัดการ เรียนรู้จึงมีความสำคัญดังต่อไปนี้

สุพล วังสินธุ์ (2536 : 6) กล่าวว่า แผนการสอนเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะทำให้ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พอสรุปใจความสำคัญได้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ และจิตวิทยาทางการศึกษา

2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้าทำให้ครูมีความมั่นใจใน การสอนได้ตามเป้าหมาย

3. ส่งเสริมให้ครูไฝ่หาความรู้ทั้งหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล

4. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทน

5. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เป็นประโยชน์ต่อวงการการศึกษา

6. เป็นผลงานทางวิชาการแสดงความชำนาญการและเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ

ทวีศักดิ์ ไชมาโย (2537 : 4-5) ให้ความสำคัญของแผนการสอนไว้ว่าดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีโอกาสศึกษาหาความรู้ในเรื่องหลักสูตร แนวการสอนการจัดทำ สื่อประกอบการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลอย่างละเอียดทุกแง่มุม

2. ช่วยให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะการจัดทำ แผนการสอนเป็นการผสมเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้จากหลักสูตรจิตวิทยา

การศึกษาหรือนวัตกรรมการเรียนใหม่ๆตลอดจนถึงจัดอำนวยความสะดวกของโรงเรียนและสภาพความสนใจ ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและทรัพยากรในท้องถิ่น โดยใช้วิธีการเชิงระบบเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ช่วยให้ผู้ครุมีคู่มือที่ทำด้วยตนเองไว้ล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วน สอดคล้องกับระยะเวลาและจำนวนคาบที่มีอยู่จริงในแต่ละภาคเรียน นั่นคือ สอนให้ได้ครบถ้วนและทันเวลา ช่วยให้ผู้ครุมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น

4. ทำให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ผู้ครุสามารถวินิจฉัยจุดอ่อนของนักเรียนที่จะได้รับการแก้ไขและทราบจุดเด่นที่ควรได้รับการส่งเสริมต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยให้ครุได้เห็นภาพการทำงานของตนเองได้เด่นชัดยิ่งขึ้น

5. ครุผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรง เพื่อเสนอแนะแก่นุศลการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมวิชาการ ศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถทราบขั้นตอน กระบวนการต่างๆในการสอนของครุ เพื่อการนิเทศติดตามและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ถ้าผู้สอนติดธุระจำเป็นไม่สามารถสอนด้วยตนเองได้ แผนการสอนต้องใช้เป็นเครื่องมือแก่ผู้สอนแทนได้เป็นอย่างดี

8. เป็นพัฒนาวิชาชีพครุที่แสดงว่า งานสอนต้องได้รับการฝึกฝนให้มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะมีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ

9. เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความชำนาญการพิเศษหรือความเชี่ยวชาญ ของผู้จัดทำแผนการสอน ซึ่งสามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่และเสนอเลื่อนระดับให้สูงขึ้นได้

สำนักงานขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2539 : 112) กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรพิจารณา คือ การวางแผนการสอนในการจัดกิจกรรมใดๆถ้าได้เริ่มต้นด้วยการวางแผนงานนั้นๆย่อมเกิดประสิทธิภาพได้สูงสุด ถ้าครุผู้สอนได้คิดวางแผนการสอนย่อมมีผลทำให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การวางแผนการสอนล่วงหน้าย่อมทำให้ครุผู้สอนมีความมั่นใจในการสอน

วัชรกรณั กอมนณี (2546 : 36) กล่าวว่า แผนการสอนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ของนักเรียนได้ง่าย

แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตาม จุดประสงค์ของหลักสูตร เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมทั้งหมด ที่เอื้อและตอบสนองต่อความต้องการ ความรู้ความสามารถของนักเรียน การวางแผนการจัดการ เรียนรู้ล่วงหน้า ทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจ

3. ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 18) กล่าวถึงลักษณะของ การสอนที่ดี ไว้ดังนี้

1. เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดย ครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้นักเรียนดำเนินตามกิจกรรมในแผนการสอน
2. เป็นแผนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบเอง หรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากการเป็นผู้สอน หรือผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถาม หรือปัญหาให้นักเรียนเป็นคนหาคำตอบด้วยตนเอง

3. เป็นการสอนที่เน้นกระบวนการ มุ่งให้นักเรียนรับรู้และนำไปใช้ได้จริง

4. เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมและใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ใน

ท้องถิ่น

4. รูปแบบของการจัดการเรียนรู้

การจัดการแผนการเรียนรู้มีหลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมและ ลักษณะของสิ่งแวดล้อมของครูผู้สอนแต่ละคน มีลักษณะดังต่อไปนี้

4.1 รูปแบบตาราง โดยจัดรายละเอียดของเนื้อหาไว้ในตาราง

ตัวอย่างดังภาพประกอบหนึ่ง(สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 34)

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบตาราง

สาระสำคัญ	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียน	การวัดผล และ ประเมินผล
.....
.....

4.2 รูปแบบบรรยาย เขียนรายละเอียด และขั้นตอนการจัดกิจกรรมเรียงเป็น

ข้อได้แก่การจัดหัวข้อจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผลเรียงลำดับ
ก่อนหลังตัวอย่างดังภาพประกอบ (กรมวิชาการ. 2544 : 49)

กลุ่มสาระ.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....
ชื่อแผน.....เวลา.....ชั่วโมง
1. จุดประสงค์.....
2. สาระการเรียนรู้.....
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้.....
4. กระบวนการวัดและประเมินผล.....
5. แหล่งการเรียนรู้.....

แผนภาพที่ 2 แผนการเรียนรู้แบบบรรยาย

4.3 รูปแบบผสม เป็นการเขียนแผนรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้
เรียงลำดับตามขั้นตอนและแทรกด้วยตาราง ตัวอย่างดังภาพประกอบ (สนันท์ ทิมสุกใส. 2542
: 459)

ชั้น.....	กลุ่มสาระการเรียนรู้.....	
หน่วยที่.....	หน่วยย่อยที่.....เวลา.....คาบ	
วัน เดือน ปี	รายการ	หมายเหตุ
.....
.....

แผนภาพที่ 3 ตัวอย่างแผนการเรียนรู้แบบผสม

5. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

เขมรัฐ โตไทยะ (2540 : 12) เสนอขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรและเอกสารค้นคว้า เช่น ศึกษาคู่มือหลักสูตร
2. ศึกษาแนวการสอน การวัดและประเมินผล
3. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการผสมผสานเนื้อหาและจุดประสงค์ของ
หลักสูตรหลักจิตวิทยา นวัตกรรมกรเรียนใหม่ และปัจจัยความพร้อมของโรงเรียน ตลอดจน

ความต้องการของชุมชนที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้ครูมีทิศทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจนและเกิดประโยชน์กับผู้เรียนได้มากที่สุด

6. ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูใช้ในการเตรียมการสอนมีหลายรูปแบบ มิได้กำหนดแบบใดแบบหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและสะดวกในการใช้ หัวข้อหรือองค์ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ควรมีดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 49) กำหนดรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนว่า ควรประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. จุดประสงค์
2. สารการเรียนรู้
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
4. กระบวนการวัดผลประเมินผล

เขมรัฐ โทไทย (2540 : 13-41) เสนอรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้

1. สารสำคัญ/ความคิดรวบยอด หรือสรุปเนื้อหาของสาระสำคัญหรือความคิดรวบยอด หมายถึง ความคิดความเข้าใจของบุคคล เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของ เหตุการณ์ ต่าง ๆ โดยสรุปเป็นแก่นสาร หรือเนื้อหาที่สำคัญ เพื่อให้เป็นแนวทาง หรือจุดเน้นของเรื่องที่เรียน ดังนั้น การเขียนสารสำคัญควรเขียนเป็นข้อความสั้น ๆ ให้สรุปเนื้อหาอ่านแล้วเข้าใจ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่มีหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

3. เนื้อหา หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนมี 2 ลักษณะ คือ เนื้อหาหลัก และเนื้อหาย่อย หรือเนื้อหาโดยละเอียดกำหนดขึ้น โดยศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และต้องคำนึงถึงความยากง่ายของเนื้อหา ความสัมพันธ์ของเนื้อหา ระดับผู้เรียน และเวลาเรียน

4. กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมระหว่างครูกับนักเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้ และได้รับประสบการณ์ตามความคาดหวัง ของการสอน การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงหลักการที่สำคัญคือ การให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ และปฏิบัติให้เห็นผลของการกระทำเป็นประสบการณ์ตรง ผู้ช่วยทำหน้าที่ช่วยเหลือและดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

4.1 ขั้นนำ หรือการนำเข้าสู่บทเรียน เป็นกิจกรรมทบทวนความรู้เดิม

เร้าความสนใจ เข้าสู่การเรียนในบทเรียนใหม่

4.2 ชั้นสอน เป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้เพื่อสนองจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้

4.3 ชั้นสรุป หรือการสรุป เป็นการสรุปบทเรียน เพิ่มพูนประสบการณ์แก่ผู้เรียน

5. ทักษะกระบวนการที่นักเรียนได้ฝึกกระบวนการเรียนการสอน การสอน สรุปได้เป็น 11 กระบวนการ คือ

5.1 ทักษะกระบวนการ 9 ประการ เป็นทักษะกระบวนการที่รวบรวมวิธีสอนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การสอนไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับขั้น

5.2 กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ใช้สอนค่านิยมศัพทและแนวคิด

5.3 กระบวนการสร้างความตระหนัก เป็นกระบวนการขั้นหนึ่งของทักษะกระบวนการ 9 ประการ เพื่อให้ผู้เรียนรับรู้ เห็นความจำเป็น ความสำคัญของปัญหา

5.4 กระบวนการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้ลงมือสัมผัสกับปัญหาด้วยตนเอง

5.5 กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการทางปัญญา

5.6 กระบวนการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการหาคำตอบหรือปัญหา

5.7 กระบวนการกลุ่ม ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกัน

5.8 กระบวนการทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย การสอนทักษะการคิดคำนวณ และการสอนทักษะการแก้ปัญหาโจทย์

5.9 กระบวนการสร้างเจตคติ เป็นการสร้างความรู้สึกพึงพอใจ ชื่นชมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

5.10 กระบวนการสร้างค่านิยม เป็นการฝึกและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์แยกแยะการกระทำที่ดีหรือไม่ดีได้

5.11 กระบวนการเรียนรู้ความเข้าใจ

6. สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สื่อการเรียนมีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

6.1 กระตุ้นความสนใจของนักเรียน ในเรื่องที่จะเรียน

6.2 ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการสังเกตและปฏิบัติจริง

6.3 ให้ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่นักเรียน

6.4 ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น

6.5 สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน

6.6 สร้างสภาพการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้

7. การวัดผลและประเมินผล

การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบหลังจากเรียนไปแล้วว่านักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังที่คาดหวังหรือไม่ เนื่องจากการประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงต้องมีการประเมินเป็นระยะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และวิธีการสอน เพื่อตัดสินผลการเรียน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องบอกรูปแบบการวัดผล เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ และเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลมีหลายชนิด เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต เป็นต้น

8. ภาคผนวก การเขียนภาคผนวกเป็นการจัดทำในส่วนที่เพิ่มเติมให้แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีความสมบูรณ์และช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้สอน ได้แก่ รายละเอียด เนื้อหาหรือใบความรู้ วิธีดำเนินกิจกรรมต่างๆ รูปภาพ บัตรคำ ข้อสอบ แผนภูมิ แผนที่ ใบงาน รายชื่อเอกสารอ้างอิง เพลง เป็นต้น ดังนั้น ครูผู้สอนควรพิจารณาว่าสิ่งที่ควรเพิ่มอะไรมาหรือน้อยเพียงใดให้เหมาะสมที่สุด

9. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ปัญหาและข้อเสนอแนะหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการสรุปผลจากการใช้แผนแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ โดยบันทึกข้อมูลสภาพความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน พฤติกรรมของนักเรียน กิจกรรมสื่อการเรียน เครื่องมือวัดและประเมินผล รวมทั้งระยะเวลาจัดกิจกรรมแต่ละอย่าง แนวทางการบันทึกผลการใช้แผนมี 2 ลักษณะ คือ เขียนเป็นความเรียง เขียนเป็นข้อๆ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งสิ่งที่ควรเพิ่มเติมแก้ไข เพื่อใช้เป็นแนวทางการเขียนปัญหาและข้อเสนอแนะ

7. การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญในการปรับปรุงแผนและพัฒนาการสอนดังที่ (เขมรัฐ โตไทย. 2540 : 43) เสนอว่า การปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เป็นลักษณะการเพิ่มหรือลดบางส่วน เช่น

1. จุดประสงค์ ควรเขียนให้สามารถวัดพฤติกรรมได้

2. การประเมินผลครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ความรู้ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรม

3. การเขียนกิจกรรมการเรียนการสอน ชี้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติมากที่สุด

4. สื่อการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 170-171) กล่าวถึงการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เมื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ควรมีการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ครอบคลุม เพื่อการปรับปรุงแก้ไข แผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อาจดำเนินการได้ 3 ระยะ คือ

1. การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้ เป็นการตรวจสอบว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือไม่มีข้อบกพร่องอย่างไร

2. ประเมินแผนการสอนระหว่างการนำไปใช้ เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการสังเกต และบันทึกปัญหา

3. การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดการใช้ เป็นการประเมินว่าแผนการจัดการเรียนรู้นั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8. การปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

การปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้คือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นำแผนไปทดลองใช้และเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์คุณภาพและประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สรุปได้ดังนี้ (เขมรัฐ โดไทย. 2540 : 42)

1. ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้มีประสบการณ์ ซึ่งอาจประกอบด้วย คีษานีเทศก์ ครูผู้มีประสบการณ์ เป็นต้น

2. ทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้

3. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนและหลังแผนการจัดการเรียนรู้

4. รวบรวมข้อมูลจากข้อ 2 และ ข้อ 3 มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผน

5. จัดทำรายงานผลการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

6. จัดพิมพ์เผยแพร่และรับฟังความคิดเห็น เสนอแนะผู้ให้พัฒนาต่อไป

9. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 18) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ครุมีความรู้ ความเข้าใจมุ่งหมายของเรื่องที่จะจัดกิจกรรม และเลือกจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ตรงกับความมุ่งหมายของหลักสูตรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน และทันเวลา
2. ช่วยให้ผู้ครุมีความเชื่อมั่นต่อตนเองมากขึ้นเมื่อได้เตรียมการสอนอย่างดีแล้ว การสอนก็จะเป็นไปอย่างเรียบร้อย
3. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว เพราะเมื่อครุเตรียมการสอนดี ย่อมทำให้ครุมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมไปตามขั้นตอน จนนักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเร็วขึ้น
4. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติต่อการเรียน เพราะในการที่ครุมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียน เรียนด้วยความสนุกสนาน และเกิดเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่เรียน
5. ทำให้นักเรียนเกิดความศรัทธา เลื่อมใสในตัวครุ เพราะมีความมั่นใจว่าการเตรียมการสอนมาอย่างดีแล้ว กระบวนการเรียนการสอนย่อมเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนก็จะเกิดความเลื่อมใส ศรัทธาในตัวครุยิ่งขึ้น
6. ถ้าครุมีความจำเป็น ไม่ได้สอนด้วยตนเอง ผู้สอนแทนก็สามารถสอนแทนได้ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง ครุจะต้องวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางดำเนินการจัดกิจกรรม โดยกำหนดสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์ การวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้ครุมีทิศทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจน และเกิดประโยชน์กับผู้เรียนได้มากที่สุด

ความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายโดยละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ (Satisfaction)

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นคำที่มีความหมายที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 577 - 588) ให้ความหมายของคำพอใจว่า “สนใจ ชอบใจ” และความหมายของคำ พึงใจ ว่า “พอใจ ชอบใจ”

สโลจ วิตูลย์กิง (2544 : 42) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์ บุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อ ความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางบวก และเป็น ความรู้สึกที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาหรือสถานการณ์เปลี่ยนไป ดังนั้น ความพึงพอใจ ในการเรียนรู้ จึงหมายถึง ความรู้สึกต่อใจที่มีต่อการได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน จนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้

2. ทฤษฎีความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งที่ได้รับประสบการณ์ และแสดงออก หรือมีพฤติกรรมตอบสนองในลักษณะแตกต่างกันไป ความพึงพอใจต่อสิ่งต่าง ๆ นั้น จะมีมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ การสร้างแรงจูงใจ หรือกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้งานหรือสิ่งที่ทำนั้นประสบความสำเร็จ การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจเป็นการศึกษาตามทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2540 : 139-144) กล่าวถึงทฤษฎีการจูงใจของนัก การศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีแรงจูงใจ ERG ของ แอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) กล่าวว่า ความ ต้องการของมนุษย์แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.1 ความต้องการเพื่อดำรงชีวิต เป็นความต้องการทางร่างกายและปัจจัยที่ จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

1.2 ความต้องการด้านความสัมพันธ์ เป็นความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์ กับผู้อื่น เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงาน และคนที่ต้องการจะมีสัมพันธ์ ด้วย

1.3 ความต้องการความเจริญก้าวหน้า เป็นความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ตามศักยภาพสูงสุด

2. ทฤษฎีการจูงใจ ของแม็คเคลแลนด์ (McClelland) เชื่อว่าความต้องการจาก การเรียนรู้จากการมีประสบการณ์และการมีอิทธิพลต่อการรับรู้สถานการณ์ และแรงจูงใจไปสู่ เป้าหมาย โดยแบ่งความต้องการออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ความต้องการสัมฤทธิ์ผล เป็นพฤติกรรมที่จะทำการใด ๆ ให้เป็น ผลสำเร็จเป็นแรงขับที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ

2.2 ความต้องการสัมพันธ์ เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพ และความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

2.3 ความต้องการอำนาจ เป็นความต้องการควบคุมผู้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น และต้องการควบคุมผู้อื่น

การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนความพึงพอใจ เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือที่ต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ หรือการปฏิบัติตาม มีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกันดังนี้ (ศุภศิริ โสมาเทศ. 2544 : 53)

1. ความพึงพอใจ นำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน จึงเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่า ผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. ผลการปฏิบัติงาน นำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่าง ความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงาน จะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน และผลตอบแทนภายนอก

แนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม วิธีการ สื่ออุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน จนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนได้รับผลตอบแทนจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยเฉพาะผลตอบแทนภายใน หรือรางวัลภายในที่เป็นความรู้สึกของผู้เรียน เช่น ความรู้สึกสำเร็จของตนเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ ได้ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ โดยครูอาจได้ผลตอบแทนภายนอก เช่น คำชมเชย หรือการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในระดับที่น่าพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันในทางบวก คือเกิดความพึงพอใจ จะเกิดผลที่ดีต่อการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่ดีหรือที่น่าพอใจ ทำให้เกิดความพึงพอใจ กิจกรรมที่จัดจึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ จนเกิดเป็นความพึงพอใจในการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ครูต้องเข้าใจความต้องการของนักเรียนในชั้นเรียนเป็นอันดับแรก แล้วครูจึงค่อยจัดสิ่งตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อนักเรียนได้รับสิ่งที่ต้องการ นักเรียนเกิดความพึงพอใจ ไม่ว่าจะเป็นการพึงพอใจต่อวิชาที่เรียน รูปแบบวิธีการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ ผลที่ตามมาคือการประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน คือ สามารถที่จะพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพ เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข สามารถที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บริบทโรงเรียนหัตถ์ศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนหัตถ์ศึกษา ตั้งอยู่เลขที่ 156 หมู่ที่ 10 ถนน ท่าบ่อ – ศรีเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 43130 โทรศัพท์ 042 – 406616 โทรสาร 042 - 406616 e-mail hassadeesuksa@hotmail.com website www.hasedee.com ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2545

เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ข้อมูลด้านการบริหาร

ผู้รับใบอนุญาต นางเพ็ญไพลิน เพียรเสมอ
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท สาขา การบริหารการศึกษา (ศษ.ม.)
ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 9 ปี

ผู้จัดการ นางเพ็ญไพลิน เพียรเสมอ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท สาขา การบริหารการศึกษา (ศษ.ม.)
ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 9 ปี

ผู้อำนวยการ นางเพ็ญไพลิน เพียรเสมอ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท สาขา การบริหารการศึกษา (ศษ.ม.)
ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 7 ปี

3. ประวัติโดยย่อ กำขวัญ และวัตถุประสงค์เฉพาะของสถานศึกษา

ประวัติ โรงเรียนหัตถ์ศึกษา ก่อตั้งเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2545 ในเนื้อที่

3 ไร่ 2 งาน 14.60 ตารางวา สืบเนื่องจาก นางเพ็ญไพลิน เพ็ชรเสมอ ผู้รับใบอนุญาต
ผู้จัดการ และผู้อำนวยการ มีความต้องการสร้างโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐาน และเพียงพอต่อ
ความต้องการของชุมชนอย่างมีคุณภาพ โดยใช้ชื่อสถานศึกษาตามสกุลเดิมของผู้ก่อตั้ง

คำขัญ “คุณธรรมนำความรู้ กตัญญูผู้มีพระคุณ เพิ่มพูนปัญญา พัฒนาสังคม”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเกณฑ์ เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

1 ต่อไป

2. เพื่อให้เด็กที่มีอายุครบเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับในเขตบริการ ได้เข้า

เรียนครบทุกคน

3. เพื่อสร้างนิสัย และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันได้แก่ นักเรียน ได้พัฒนาให้มี
คุณภาพตามอุดมมุ่งหมาย

4. ปรัชญาและวิสัยทัศน์สถานศึกษา

ปรัชญาของโรงเรียน “คุณธรรมนำความรู้ กตัญญูผู้มีพระคุณ เพิ่มพูน
ปัญญา พัฒนาสังคม”

วิสัยทัศน์ โรงเรียนหัตถศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ
ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง
ไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น
ประมุข มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติจำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและ
การศึกษาดลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้
และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ รู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้

5. พันธกิจและเป้าหมายสถานศึกษา

พันธกิจ

1. จัดหาและผลิตสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย
2. ดำเนินการก่อสร้างและอาคารสถานที่ให้เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวน

นักเรียน

3. จัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
4. พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. นำกิจกรรมวิถีพุทธมาบูรณาการในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้นักเรียนเป็น

ผู้มีความรู้ จริยธรรม

6. จัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน การเขียน

7. จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิต

8. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน

9. จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย

10. จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะ และความสุนทรีย์ทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา

เป้าหมาย

1. นักเรียนทุกคนมีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

2. นักเรียนทุกคนมีระเบียบวินัย

3. นักเรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา

กำหนด

4. นักเรียนทุกคนมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน

5. นักเรียนทุกคนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

อย่างมีความสุข

6. นักเรียนทุกคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และสามารถนำเทคโนโลยี

สารสนเทศมาใช้ในชีวิตประจำวันเหมาะสมตามวัย

7. นักเรียนทุกคนกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม และผู้นำตามระบอบ

ประชาธิปไตย

8. นักเรียนทุกคนมีสุขภาพแข็งแรง และมีความสุนทรีย์ทางด้าน

ศิลปะ ดนตรี กีฬา

9. โรงเรียนมีสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และมีเพียงพอสำหรับ

นักเรียน

10. โรงเรียนมีสถานที่พอเพียงกับจำนวนนักเรียน

11. โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน

12. โรงเรียนมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีชุมชน และผู้ปกครอง

มีส่วนร่วม

13. ครูทุกคนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน

สอนและเป็นแบบอย่างที่ดี

6. จำนวนห้องเรียนจำแนกตามหลักสูตร/โครงการ

ตารางที่ 2 จำนวนห้องเรียนจำแนกตามหลักสูตร/โครงการ

ระดับชั้น	จำนวนห้องเรียน			
	ไทย	EP	อิสลาม	รวม
อนุบาล	3	-	-	3
ประถม 1-6	6	-	-	6
มัธยมต้น	3	-	-	3
รวม	12	-	-	12

7. จำนวนผู้เรียนจำแนกตามหลักสูตร/โครงการและเพศ

ตารางที่ 3 จำนวนผู้เรียนจำแนกตามหลักสูตร/โครงการและเพศ

หลักสูตรโครงการ/ ระดับชั้น	จำนวนผู้เรียน								
	ไทย		EP		อิสลาม		รวม		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
อนุบาล	45	32	-	-	-	-	45	32	77
ประถม 1-6	115	103	-	-	-	-	115	103	218
มัธยมต้น	35	28	-	-	-	-	35	28	63
รวม	195	163	-	-	-	-	195	163	358

8. ข้อมูลบุคลากร

8.1 จำนวนบุคลากร จำแนกตามหน้าที่ เพศ ระดับการศึกษา และอายุ

ตารางที่ 4 จำนวนบุคลากร จำแนกตามหน้าที่ เพศ ระดับการศึกษา และอายุ

ประเภทบุคลากร	เพศ (คน)		ระดับการศึกษา (คน)			อายุเฉลี่ย (ปี)
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	สูงกว่า ป.ตรี	
ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และ ผู้อำนวยการ	-	1	-	-	1	49
ครู	4	9	1	12	-	30
ครูพิเศษ	-	1	1	-	-	34
ครูต่างประเทศ	1	1	-	1	1	36
พี่เลี้ยง	-	1	1	-	-	37
สนับสนุนการสอน	-	2	1	1	-	31
นักรการภารโรง	1	-	1	-	-	37
คนขับรถ	5	-	5	-	-	40
อื่น ๆ (ระบุ แม่บ้าน)	-	3	3	-	-	45

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

- 8.2 จำนวนครูประจำการที่ได้สอนตรงตามวิชาเอก.....2.....คน
- 8.3 จำนวนครูประจำการที่ไม่ได้สอนตรงตามวิชาเอก14.....คน
- 8.4 สาขาที่ขาดแคลนครู ภาษาไทย.....1.....คน
 ศิลปศึกษา.....1.....คน
 คอมพิวเตอร์...1....คน
- 8.5 เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมโปรแกรมใช้งาน มีทั้งหมด.....38.....เครื่อง

ตารางที่ 5 จำนวนคอมพิวเตอร์

คอมพิวเตอร์	จำนวน (เครื่อง)
1. ใช้ในการเรียนการสอน	34
2. ใช้สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้	38
3. ใช้ในการบริหาร	4

8.6 ห้องปฏิบัติการมีทั้งหมด.....20.....ห้อง ได้แก่

ห้องคอมพิวเตอร์2.....ห้อง

ห้องวิทยาศาสตร์1.....ห้อง

ห้องนาฏศิลป์/ ดนตรี1.....ห้อง

ห้องพยาบาล1.....ห้อง

ห้องศาสนสัมพันธ์2.....ห้อง

ห้องแนะแนว1.....ห้อง

ห้องพละ1.....ห้อง

ห้องลูกเสือ1.....ห้อง

ห้องสื่อการเรียนการสอน1.....ห้อง

ห้องสนับสนุนการ1.....ห้อง

ห้องสาระต่างๆ8.....ห้อง

โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน แบ่งเป็น 4 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายวิชาการ
2. ฝ่ายบริหารงานบุคคล
3. ฝ่ายแผนและงบประมาณ
4. ฝ่ายบริหารทั่วไป

ผลงานดีเด่นของโรงเรียน

1. ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก จาก สมศ. อยู่ในระดับดี
2. เป็นโรงเรียนเอกชนชั้นนำทางด้านภาษาอังกฤษ
3. เป็นโรงเรียนดีเด่นทางด้านวิชาการ

โครงการดีเด่น

1. โครงการวิชาการ
2. โครงการรักการอ่าน
3. โครงการ 5ส.
4. โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

ปัญหาทางการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนปัญหาที่พบมาก คือ ปัญหาด้านการเขียนคำของนักเรียน ถ้านักเรียนยังไม่ได้รับการแก้ไขก็จะเป็นปัญหาต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีผู้สนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับการเขียนสะกดคำยาก ซึ่งมีทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

บรรจง จันทรพันธ์ (2547 : 97-99) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะเรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโพธิ์งาม ตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเสลภูมิ ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.95/82.75 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบฝึกเสริมทักษะเรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 0.6092 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 60.92 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะเรื่อง การเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดเท่ากับ 4.22 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ปิยาภรณ์ สร้อยระย้า (2547 : 65-67) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านกล้วยกว้าง อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ผลการวิจัย พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากที่สร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพ 87.70/84.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ

0.7104 ซึ่งหมายความว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.04 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุขุมาลัย ฐานมัน (2547 : 87-90) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำยอกวิชาภาษาไทย เรื่อง ไชยเชษฐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านชีตองใต้ ภาคเรียนที่ 1 กลุ่มโรงเรียนห้วยต้อน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองชัยภูมิ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำยอกวิชาภาษาไทย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำยอกมีค่าเท่ากับ 0.73 ซึ่งหมายความว่า แผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำยอกมีความเป็นไปได้ที่ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

เขาวลิต ชาวหนองแสน (2549 : 66-67) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนคำยอกชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกระบวนการกลุ่มที่ใช้แบบฝึกทักษะ ผลการวิจัย พบว่า แผนการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนคำยอกชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกระบวนการกลุ่มที่ใช้แบบฝึก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.71 / 82.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และ ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.6131 หมายถึง นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.31

ชุลีพร มณีนิล (2549 : 71-73) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการสะกดคำยอก และการใช้คำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยแบบฝึกทักษะ ผลการวิจัย พบว่า แผนการสอนเรื่องการสะกดคำยอก และการใช้คำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยแบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.93/85.00 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการสอนมีค่าเท่ากับ 0.6845 คิดเป็นร้อยละ 68.45 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะ มีค่าเท่ากับ 4.75 หมายความว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

อินทรีรา ศรีสว่าง (2549 : 97-99) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ โดยใช้แบบฝึกทักษะและกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มโรงเรียนพยุหะภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทยมีประสิทธิภาพ 85.55/88.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมาก

วงศ์เดือน เป็ดทอง (2550 : 74-76) ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความรู้ด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนด้วย

แบบฝึกทักษะกับการสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูน สังกัด เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.33/83.63 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และการสอนด้วยแบบฝึกทักษะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

กล่าวโดยสรุป ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกการสะกดคำจะทำให้ นักเรียนสะกดคำ อ่าน และเขียนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงขึ้น

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

อาร์เมด (Ahmed, 2000 : 273) ได้ศึกษาพัฒนาแบบแผนการสะกดคำตามหน่วยเสียงและตามอักขระวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยได้ออกแบบการทดสอบการรู้จักการสะกดคำเบื้องต้นและนำไปทดสอบเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำที่ไม่มี ความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์ จำนวน 35 คำ และมุ่งเป้าไปที่แบบแผนการสะกด 3 แบบแผน ถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียว ความรู้ เรื่องกฎอักขระวิธีอย่างเดียว และการรวมการถอดรหัสหน่วยเสียงกับหน่วยความรู้ในคำคำเดียว ผลการศึกษาพบว่า แนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนในแบบแผนการสะกดคำทั้งสามแบบแผนใน 4 ระดับการเรียนรู้ การปฏิบัติการสะกดคำในกลุ่มตัวอย่างอิสระสองกลุ่มและปรากฏว่า แนวโน้มของพฤติกรรมเหมือนกัน และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ 4 ระหว่างชั้นปีที่ 2 กับ 5 ระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 4 และระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 5 ภายในแต่ละชั้นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการปฏิบัติระหว่างแบบแผนการสะกดคำอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำตามอักขระวิธีอย่างเดียว และระหว่างแบบสอนสะกดคำแบบถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัสอย่างเดียบบวกแบบแผนการสะกดคำตามอักขระวิธี จากแบบแผนการสะกดคำทั้ง 3 แบบแผนที่ประเมินแล้วนั้นคำที่ต้องการรู้เรื่อง กฎของอักขระวิธียากที่สุด เนื่องจากมีการสะกดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงทางหน่วยคำและหน่วยเสียงเป็นอยู่ด้วย ทำให้นักเรียนทั้ง 4 ระดับชั้น มีความผิดพลาดในการสะกดคำมากที่สุด

โคลอดซิเอจ (Kolodziji : 2001 : 103) ได้ทำการศึกษาเพื่อกำหนดความสัมพันธ์อะไรบางอย่างที่มีอยู่ระหว่างแง่ผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลและประโยชน์ของการใช้สะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นกับเจตคติของผู้ปกครองที่ใช้การสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นผู้ถูกทดลอง

จำนวน 77 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในรัฐเพนซิลวาเนีย ถูกสุ่มให้มา กำหนดให้อยู่ในกลุ่มทดลองจำนวน 42 คน หรืออยู่ในกลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน ระเบียบวิธีการวิจัยอาศัยรูปแบบการวิจัยแบบคำอธิบายสั้น ๆ ประกอบภาพที่ใช้ให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความเชื่อและเจตคติของผู้ถูกทดลอง คำอธิบายประกอบภาพดังกล่าว การแสดงออกภาพหนึ่ง มีนิยามสั้น ๆ ของการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นและอีกภาพหนึ่งมีสารสนเทศเกี่ยวกับหลักการ และเหตุผล และประโยชน์ของการใช้การสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นของเด็กเล็ก ข้อมูลเกี่ยวกับ ประชากรและเจตคติเก็บรวบรวม โดยใช้แบบสอบถาม และความรู้ที่มีมาก่อนของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้น : เครื่องมือเก็บรวบรวมเส้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า มี ความสัมพันธ์อย่างนัยสำคัญระหว่างการจัดให้สารสนเทศกับเจตคติของผู้ปกครองผู้ถูกทดลอง ที่ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้น มีเจตคติที่น่านิยมต่อการสะกดคำ มากกว่าผู้ถูกทดลองที่ไม่ได้รับสารสนเทศ

ฮากันสัน (Hakanson, 2001 : 579) ได้ศึกษาผลการเรียนการสะกดคำในบริบทที่มี ต่อนักเรียนในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีความสามารถในการสะกดคำจากต่ำไปถึง สูงใช้เวลาฝึก 10 สัปดาห์ ไม่มีการสอนการสะกดคำโดยตรงแบบทดสอบก่อนและหลังการ สอนใช้เปรียบเทียบผลของความรู้ทางการสะกดคำทั่วไปของนักเรียนนอกเวลาสอน ผลการ ทดสอบก่อนและหลังการสอนให้เห็นว่าการฝึกสะกดคำในบริบทไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อ ความรู้ทางการสะกดคำโดยรวม การฝึกการสะกดคำโดยแยกเดี่ยวออกมาพบด้วยว่ามีผลอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติเท่าผลของการฝึกสะกดคำในบริบท

เบชาาร์ด (Bouchard, 2002 : 541) ได้ศึกษาความรู้เรื่อง คำของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาทั้ง ๖ ที่มีความสำคัญอย่างมากระหว่างการอ่านและการสะกดคำ แต่การ ปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียนก็มักจะแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำตาม ความรู้เรื่องคำเชิงพัฒนาใน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์การแปรปรวน พบว่า การปฏิบัติงานการ อ่านของนักเรียนดีกว่าการปฏิบัติงานการสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่ามีผลของงาน อย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่องคำของนักเรียน การวิเคราะห์เชิงคุณภาพในความผิดด้าน การอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไปอีก พบว่า ความผิดเกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรวิธี ที่เหมือนกันในทุกงาน ในที่สุดได้ศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้ เรื่องของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครู ผลการวิเคราะห์พบว่า การให้คะแนน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำ

กลุ่มตัวอย่างความคิดในการอ่านและการสะกดคำจำเป็นมากพอที่จะเป็นตัวแทนของการพัฒนาการรู้เรื่องคำของนักเรียนได้จากการวิเคราะห์ความคิด ซึ่งได้แก่ ความคิดจากงานทางภาษาศาสตร์ที่แตกต่างกัน พบว่า นักเรียนใช้การผสมผสานจากคำบอกใบ้ทางอักษรวิธีให้ทั้งการอ่านและสะกดคำเท่านั้น

ลาเวลล์ (Lavelle, 2002 : 817) ได้วิจัยเพื่อประเมินหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือ การประเมินเปอร์เซ็นต์ที่ 20 ในความแตกต่าง 3 ด้านกับความแตกต่าง 4 ด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระหว่างปีการศึกษา โดยใช้แบบวัดการรู้หนังสือ 5 ชนิด ได้แก่ แบบวัดการอ่าน ความเข้าใจ คำศัพท์ในคำที่มองเห็นในหลักการพื้นฐานการเขียนคำศัพท์ และการสะกดคำเชิงพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า การประเมินต้องมุ่งเน้นวิธีการที่เราใช้แบบประเมินในบริการความสำเร็จของนักเรียนไม่ใช่มุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ครูควรคาดหวังประโยชน์ที่ได้รับมาจากนักเรียนทุกคน ในขณะที่การศึกษาครั้งปรากฏชัดเจนว่าได้รับประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญในทั้ง 2 วิธีการที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมแล้วการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีการประเมินความแตกต่างกัน 4 ด้าน แตกต่างกันในด้านความรู้หนังสือของตน ซึ่งสัมพันธ์กับแบบวัดการรู้หนังสือโดยการปฏิบัติในระดับการรู้หนังสือที่สูงขึ้น และพบว่าทิศทางการก้าวหน้าทางการรู้หนังสือของนักเรียนไม่แตกต่างกันระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยความก้าวหน้าทั้ง 2 กลุ่ม เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ในตอนปลายความก้าวหน้าในการรู้หนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับผลจากปริมาณและจังหวะเวลาของความแตกต่างของแบบประเมินในปีการศึกษานั้น และจากการสอนตามลำดับมาที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่าการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนและการเรียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังช่วยให้การเรียนน่าสนใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อสาระที่เรียน ฉะนั้น กล่าวได้ว่า ชุดฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริงและนำไปปรับใช้ในการสร้างชุดฝึก